

Valvbro

Under 1700-talet ökade skicket att anlägga stenbroar. Den vanligaste konstruktionen var stenvalvbron, uppförd av kallmurade och kilade stenar. Valven var i regel rundbågiga (halv cirkel) men även stickbågiga valv förekom. Valvet är en självbärande konstruktion som tål hårda påfrestningar. Ju högre tryck på valvhjässan, desto hårdare håller valvet samman. Konsten att slå valv kom till Skandinavien med munkarna under tidig medeltid, men hade utvecklats långt innan av romarna. Föregångarna till stenvallvsbron var bl a stembalksbron, där ett eller flera platta stenblock utgjorde farbanan mellan upplavade landfästen av sten, samt träbron. Träbroarna kunde i princip se ut hur som

helst, men den vanligaste formen hade en farbana av så kallat "bulor", grovt tillyxade plank.

De stenvalvsbroar som uppfördes under senare delen av 1800-talet och in på 1900-talet lades i regel i bruksmur, dvs man band samman stenarna med murbruk. En bit in på 1900-talet fick estetik större betydelse vid anläggandet av stenbroar. Då började man grov- och finhugga stenarna samt lägga dessa i kvaderform.

Det finns stenvalvsbroar med upp till nio valv. Dock var ett till två valv det vanligast förekommande, och dessa små broar byggdes oftast av bönderna själva, vilka hade goda kunskaper i stenbyggarkonsten.